

รายงานผลการดำเนินงานของคณะกรรมการนโยบายสถาบันการเงินรอบครึ่งแรกของปี 2568

ธนาคารแห่งประเทศไทย

คณะกรรมการนโยบายสถาบันการเงิน (กนส.) ให้ความสำคัญกับการกำกับดูแลสถาบันการเงินอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความท้าทายจากสภาพแวดล้อมด้านเศรษฐกิจการเงินที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยมีการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ 1) การรักษาเสถียรภาพระบบสถาบันการเงินและระบบเศรษฐกิจการเงิน โดย กนส. เห็นชอบมาตรการช่วยเหลือกลุ่มลูกหนี้เพิ่มเติม ในโครงการ “คุณสู้เราช่วย” ระยะที่ 2 เพื่อให้ครอบคลุมลูกหนี้กลุ่มเปราะบางได้มากขึ้น และผ่อนคลายหลักเกณฑ์การกำกับดูแลสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยและสินเชื่ออื่นที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย (เกณฑ์ LTV) เพื่อช่วยประคับประคองภาคอสังหาริมทรัพย์และธุรกิจที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ กนส. ได้ติดตามสถานการณ์ความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อระบบการเงินอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง เพื่อพิจารณากำหนดนโยบายให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา 2) การคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน กนส. เห็นชอบการยกระดับการบริหารจัดการภัยทุจริตทางการเงิน เพื่อให้สามารถจัดการบัญชีม้าและคุ้มครองประชาชนได้อย่างรัดกุม มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อช่วยลดผลกระทบจากอาชญากรรมทางเทคโนโลยี 3) การกำกับดูแลสถาบันการเงินให้มีความมั่นคง กนส. เห็นชอบการปรับหลักเกณฑ์เกี่ยวกับวิธีการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงสำหรับการดำรงเงินกองทุนขั้นต่ำตามหลักเกณฑ์ Basel III Reforms และรับทราบผลการตรวจสอบสถาบันการเงินปี 2567 แนวทางการตรวจสอบปี 2568 และภาพรวมกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจของสถาบันการเงินปี 2568 เพื่อกำกับดูแลและตรวจสอบสถาบันการเงินให้มีความมั่นคง มีการบริหารความเสี่ยงที่ดี และส่งเสริมประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจของสถาบันการเงิน และ 4) การแก้ไขปัญหาสถาบันการเงินในภาวะวิกฤต กนส. เห็นชอบการทบทวนกระบวนการแก้ไขปัญหาสถาบันการเงินเพื่อให้การดำเนินการมีประสิทธิภาพและทันการณ์

สำหรับการดำเนินงานด้านการพัฒนาระบบสถาบันการเงิน กนส. ส่งเสริมภาคการเงินให้สนับสนุนการเข้าสู่เศรษฐกิจดิจิทัลและการเติบโตอย่างยั่งยืน โดยมีความคืบหน้าที่สำคัญ ได้แก่ เห็นชอบหลักการและแนวทางการจัดตั้งสถาบันกำกับกันเครดิตแห่งชาติ (NaCGA) เพื่อยกระดับกลไกการกำกับกันเครดิตของไทยให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น และส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของ SMEs รวมทั้งเห็นชอบแนวทางการปรับหลักเกณฑ์การกำกับดูแลให้มีกลไกที่ลูกค้าสามารถใช้สิทธิส่งข้อมูลที่อยู่กับภาคสถาบันการเงิน (โครงการ Your Data ส่วนที่อยู่ภายใต้การกำกับของ ธปท.) ผ่านช่องทางดิจิทัล ได้อย่างสะดวก ปลอดภัย ไม่ปิดกั้น เพื่อให้ได้รับบริการทางการเงินที่ตอบโจทย์ได้ดีขึ้น นอกจากนี้ กนส. ยังรับทราบและเห็นด้วยกับการจัดตั้งธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา (Virtual Bank: VB) เพื่อสนับสนุนการให้บริการทางการเงินรูปแบบใหม่ ซึ่งจะช่วยเพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการทางการเงิน โดยเฉพาะกลุ่มที่ไม่ได้รับบริการทางการเงินที่เพียงพอและเหมาะสม และกลุ่มที่เข้าถึงบริการทางการเงินผ่านช่องทางดิจิทัล รวมถึงกระตุ้นการแข่งขันและประสิทธิภาพของบริการทางการเงิน

1. การดำเนินงานด้านการกำกับสถาบันการเงิน และการรักษาเสถียรภาพระบบการเงินและเศรษฐกิจโดยรวม

คณะกรรมการนโยบายสถาบันการเงิน (กนส.) ให้ความสำคัญกับการออกและปรับปรุงนโยบายการกำกับสถาบันการเงินที่ทันการณ์ สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลง โดยคำนึงถึงปัจจัยรอบด้าน รวมทั้งติดตามผลการตรวจสอบสถาบันการเงิน แนวทางการตรวจสอบ และภาพรวมกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจของสถาบันการเงิน อีกทั้งยังติดตามสถานการณ์ความเสี่ยงต่อเสถียรภาพระบบการเงินและผลการดำเนินงานของระบบธนาคารพาณิชย์อย่างต่อเนื่อง โดยสรุปได้ ดังนี้

1.1 การรักษาเสถียรภาพระบบสถาบันการเงินและระบบเศรษฐกิจการเงิน

1.1.1 มาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ โครงการ “คุณสู้ เราช่วย” ระยะที่ 2 โดยร่วมกับกระทรวงการคลัง สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ธนาคารพาณิชย์และบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงิน และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ (Specialized Financial Institutions: SFIs) ดำเนินโครงการ “คุณสู้ เราช่วย” ระยะที่ 2 เพิ่มเติม เพื่อให้ความช่วยเหลือลูกหนี้กลุ่มเปราะบางได้ครอบคลุมมากขึ้น เนื่องจากโครงการระยะที่ 1 (สิ้นสุดวันที่ 30 มิถุนายน 2568) ลูกหนี้ที่สนใจเข้าร่วมโครงการบางส่วนยังมีคุณสมบัติไม่เป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนด ประกอบกับแนวโน้มเศรษฐกิจยังมีความไม่แน่นอน จึงปรับปรุงเงื่อนไขของมาตรการเดิมและเพิ่มมาตรการใหม่ เพื่อให้ช่วยเหลือลูกหนี้กลุ่มเปราะบางได้มากขึ้น โดยยังคงการพิจารณาสถานะของลูกหนี้ไว้ ณ วันที่ 31 ตุลาคม 2567 เพื่อป้องกันปัญหาภัยทางจริยธรรม (Moral Hazard) ดังนี้

1) ขยายคุณสมบัติลูกหนี้ที่เข้ามาตรการ “จ่ายตรง คงทรัพย์” เพื่อให้ครอบคลุมลูกหนี้กลุ่มเปราะบางเพิ่มขึ้น ได้แก่ (1) ลูกหนี้ที่ค้างชำระเกิน 365 วัน (2) ลูกหนี้ที่ไม่เคยค้างชำระหรือค้างชำระไม่เกิน 30 วัน¹ นับจากวันครบกำหนดชำระ และเคยปรับโครงสร้างหนี้ตั้งแต่ 1 มกราคม 2565

2) ขยายภาระหนี้และรูปแบบการให้ความช่วยเหลือตามมาตรการ “จ่าย ปิด จบ” ให้ครอบคลุมและยืดหยุ่นมากขึ้น โดยหนี้ไม่มีหลักประกัน ขยายภาระหนี้จาก 5,000 บาทต่อบัญชี เป็น 10,000 บาทต่อบัญชี และหนี้ที่มีหลักประกันเป็น 30,000 บาทต่อบัญชี โดยต้องมีการบังคับหลักประกันแล้วหรือไม่สามารถติดตามทรัพย์สินได้ และมีวงเงินสินเชื่อไม่เกินที่กำหนด

3) มาตรการใหม่เพิ่มเติม คือ “จ่าย ตัด ต้น” สำหรับหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non-Performing Loan: NPL) ที่ไม่มีหลักประกันที่มียอดหนี้คงค้างไม่เกิน 50,000 บาทต่อบัญชี โดยปรับโครงสร้างหนี้แบบลดค่างวดและภาระดอกเบี้ยเป็นระยะเวลา 3 ปี ซึ่งค่างวดที่ชำระจะนำไปตัดเงินต้นทั้งจำนวน สำหรับดอกเบี้ยจะพักแขวนไว้ และจะได้รับยกเว้นดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นในระหว่างการเข้าร่วมมาตรการหากลูกหนี้สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดได้

¹ เคยมีประวัติค้างชำระไม่เกิน 30 วัน ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2565

สำหรับงบประมาณที่ใช้ดำเนินโครงการในระยะที่ 2 ในส่วนของธนาคารพาณิชย์และบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงิน มาจากการปรับลดอัตราเงินนำส่งเข้ากองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน และสถาบันการเงินร่วมสมทบ เช่นเดียวกับโครงการในระยะที่ 1 ซึ่งคาดว่าจะมีงบประมาณเพียงพอสำหรับการดำเนินโครงการทั้ง 2 ระยะ โดยปัจจุบัน ธปท. ได้เปิดรับลงทะเบียนเข้าร่วมโครงการระยะที่ 2 แล้วตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2568 นอกจากนี้ กนส. ได้เน้นย้ำให้ ธปท. นำปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินโครงการระยะที่ 1 มาพิจารณาปรับปรุงโครงการด้วย

1.1.2 การผ่อนคลายหลักเกณฑ์การกำกับดูแลสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยและสินเชื่ออื่นที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย (เกณฑ์ LTV) กนส. ร่วมกับคณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) เห็นชอบให้ผ่อนคลายเกณฑ์ LTV เป็นการชั่วคราว เพื่อช่วยประคับประคองภาคอสังหาริมทรัพย์และธุรกิจที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดเพดานอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อมูลค่าหลักประกัน (Loan to Value Ratio: LTV Ratio) เป็นร้อยละ 100 สำหรับสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย ทั้งกรณี 1) มูลค่าหลักประกันต่ำกว่า 10 ล้านบาท ตั้งแต่สัญญากู้ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป และ 2) มูลค่าหลักประกันตั้งแต่ 10 ล้านบาทขึ้นไป ตั้งแต่สัญญากู้ครั้งที่ 1 เป็นต้นไป² ซึ่งจะมีผลสำหรับสินเชื่อที่ทำสัญญาตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2568 ถึงวันที่ 30 มิถุนายน 2569 โดย กนง. และ กนส. เห็นว่า การผ่อนคลายเกณฑ์ LTV ครั้งนี้ไม่ได้เพิ่มความเสี่ยงต่อสถาบันการเงินผู้ให้สินเชื่อและเสถียรภาพระบบการเงินมากนัก ทั้งนี้ ธปท. ได้ออกหลักเกณฑ์การผ่อนคลายเกณฑ์ LTV สำหรับสถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจ โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2568 เป็นต้นไป

1.2 การคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน

1.2.1 การออกหลักเกณฑ์การบริหารจัดการภัยทุจริตดิจิทัล (Digital Fraud Management)

กนส. เห็นชอบการออกหลักเกณฑ์ เพื่อให้สามารถจัดการบัญชีม้าและคุ้มครองประชาชนได้อย่างรัดกุม มีความครอบคลุม และสัมฤทธิ์ผลมากยิ่งขึ้น โดยยกระดับการบริหารจัดการภัยทุจริตดิจิทัลของผู้ให้บริการ ตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ (End-to-end) ดังนี้

1) การกำหนดนโยบายการบริหารจัดการภัยทุจริตดิจิทัล โดยคณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูงต้องให้ความสำคัญกับการกำกับดูแลการบริหารจัดการภัยทุจริตดิจิทัล

2) กระบวนการจัดการภัยทุจริตดิจิทัลจากการทำธุรกรรมทางการเงิน ประกอบด้วย (1) การยกระดับกระบวนการรู้จักลูกค้าและการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า รวมถึงการกำหนดวงเงินการทำธุรกรรมต่อวันให้เหมาะสมกับระดับความเสี่ยงของลูกค้า (Customer Profiling) และ (2) การติดตามและตรวจจับความผิดปกติจากการทำธุรกรรมทางการเงิน (3) การจัดการภัยทุจริตดิจิทัลจากการทำธุรกรรมทางการเงิน ซึ่งครอบคลุมการป้องกันและจำกัดความเสียหายให้แก่ลูกค้า และ

² แทนเพดาน LTV Ratio เดิมที่ร้อยละ 70-90 ทั้งนี้ กรณีมูลค่าหลักประกันต่ำกว่า 10 ล้านบาท สัญญากู้ครั้งที่ 1 มี LTV Ratio ร้อยละ 100 อยู่แล้ว

การจัดการบัญชีที่อาจเข้าข่ายเป็นบัญชีม้า และ (4) การแก้ไขปัญหาค้าและดูแลลูกค้าอย่างเหมาะสม รวดเร็ว และเป็นธรรม

3) การจัดให้มีกลไกการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่สามารถส่งผ่านข้อมูลได้ถูกต้องและรวดเร็ว

4) การสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับภัยทุจริตดิจิทัลในเชิงรุกเป็นวงกว้างและสม่ำเสมอ

ธปท. ได้จัดทำร่างหลักเกณฑ์ Digital Fraud Management และเปิดรับฟังความเห็นจากผู้เกี่ยวข้องแล้ว ปัจจุบันอยู่ระหว่างปรับปรุงร่างหลักเกณฑ์ดังกล่าวเพิ่มเติม ซึ่งคาดว่าจะออกหลักเกณฑ์และมีผลบังคับใช้ภายในไตรมาส 3 ปี 2568

1.2.2 การออกหลักเกณฑ์การกำหนดมาตรฐานและมาตรการเพื่อป้องกันอาชญากรรมทางเทคโนโลยีตามพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2568 กนส. รับทราบการออกหลักเกณฑ์ มีหลักการสำคัญ คือ แก้ไขปัญหาได้ตรงจุด สอดคล้องกับบริบทของไทย มีวิธีปฏิบัติที่ชัดเจน และทัดเทียมมาตรฐานในต่างประเทศ สรุปหลักเกณฑ์ ดังนี้ 1) การป้องกันการสวมรอยทำธุรกรรมแทนผู้ใช้บริการ (Unauthorized Payment Fraud) ได้แก่ การห้ามแนบลิงก์ที่เป็นเหตุให้เกิดความเสียหาย การจำกัดการใช้บริการ Mobile Banking ผ่านอุปกรณ์เคลื่อนที่ การใช้เทคโนโลยีเปรียบเทียบใบหน้าร่วมกับการตรวจจับการปลอมแปลงชีวมิติในขั้นตอนการทำธุรกรรมที่มีความเสี่ยง การตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงแก้ไข Mobile Banking การห้าม Mobile Banking ทำงานบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ในขณะที่แอปพลิเคชันอื่นที่มีความเสี่ยงกำลังทำงานอยู่ 2) การจำกัดความเสียหายและการจัดการบัญชีม้า เช่น การระงับเงินเข้าเงินออก และการปฏิเสธการเปิดบัญชีใหม่ สำหรับบุคคลที่เป็นเจ้าของบัญชีม้าดำ ม้าเทาเข้ม และม้าเทาอ่อน³ และ 3) การรับแจ้งเหตุภัยทุจริตดิจิทัลที่รวดเร็ว จัดให้มีช่องทางติดต่อเร่งด่วนทางโทรศัพท์หรือวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้เสียหายสามารถติดต่อเจ้าหน้าที่ของสถาบันการเงินได้ทั้งในและนอกเวลาทำการ

นอกจากนี้ ภายหลังจากรับฟังความเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ธปท. ได้ปรับเปลี่ยนหลักเกณฑ์ของกระบวนการรู้จักลูกค้า (Know Your Customer: KYC) เพื่อป้องกันการสวมรอยหรือขโมยข้อมูลไปใช้เปิดบัญชีม้า และการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าในระดับเข้มข้น (Enhanced Customer Due Diligence: EDD) ก่อนให้บริการกับลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูง โดย ธปท. ได้ออกประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง มาตรฐานและมาตรการเพื่อป้องกันอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสำหรับสถาบันการเงินแล้ว มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 8 สิงหาคม 2568 เป็นต้นไป

³ บัญชีม้ามืด หมายถึง บัญชีของบุคคลที่เข้าข่ายการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีตามประกาศของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน บัญชีม้าเทาเข้ม หมายถึง บัญชีของบุคคลที่เกี่ยวข้องในเส้นทางการเงินทุจริตและมีผู้เสียหายแจ้งความ และบัญชีม้าเทาอ่อน หมายถึง บัญชีของบุคคลที่มีผู้เสียหายแจ้งสถาบันการเงินว่ามีส่วนเกี่ยวข้องในเส้นทางการเงินทุจริต

1.3 การกำกับดูแลสถาบันการเงินให้มีความมั่นคง

1.3.1 การปรับหลักเกณฑ์เกี่ยวกับวิธีการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงสำหรับการดำรงเงินกองทุนขั้นต่ำตามหลักเกณฑ์ Basel III Reforms กนส. เห็นชอบแนวทางการปรับหลักเกณฑ์ดังกล่าว และกำหนดเวลาบังคับใช้หลักเกณฑ์ ดังนี้

แนวทางการปรับหลักเกณฑ์ ส่วนใหญ่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ของ Basel Committee on Banking Supervision (BCBS) รวมถึงกรณี National Discretion (ND) ที่กำหนดหลักเกณฑ์ให้เหมาะสมกับบริบทของไทยตามแนวทางที่ BCBS ให้กระทำได้ อย่างไรก็ดี มีหลักเกณฑ์บางส่วนที่แตกต่างจาก BCBS (Deviation) โดยปรับให้เหมาะสมกับบริบทของไทยและไม่ให้กระทบต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจนัก แต่ยังคงได้ผลตามหลักการของเกณฑ์ดังกล่าว และสะท้อนความเสี่ยงได้ดีขึ้น เช่น การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านตลาด โดยออกหลักเกณฑ์การคำนวณอย่างง่ายเพื่อลดภาระในทางปฏิบัติสำหรับธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กที่มีธุรกรรมน้อยและไม่ซับซ้อน และยกเลิกหลักเกณฑ์การดำรงฐานะเงินตราต่างประเทศ เนื่องจากหลักเกณฑ์ Basel III Reforms สะท้อนความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยนได้อย่างเหมาะสมแล้ว การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านปฏิบัติการ ปรับปรุงหลักเกณฑ์เพื่อให้สามารถเปรียบเทียบความเสี่ยงระหว่างธนาคารพาณิชย์ได้ดีขึ้น และการนำมูลค่าความเสียหายที่เกิดขึ้นจริงมาใช้ในการปรับปริมาณเงินกองทุนที่ต้องดำรงให้สะท้อนระดับและประสิทธิภาพในการบริหารความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์

กำหนดเวลาบังคับใช้หลักเกณฑ์ สำหรับธนาคารพาณิชย์ทุกแห่งในระดับสถาบันการเงิน (Solo Basis) ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2572 เป็นต้นไป และสำหรับธนาคารพาณิชย์ในระดับกลุ่มธุรกิจทางการเงิน (Consolidated Basis) ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2573 เป็นต้นไป เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์มีเวลาในการเตรียมความพร้อม ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์สามารถเลือก Early Adoption หลักเกณฑ์ทั้งหมดได้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2571 ตามความพร้อมของแต่ละแห่ง

ทั้งนี้ กนส. ให้ ธปท. พิจารณาแนวทางสื่อสารการปรับปรุงหลักเกณฑ์ต่อสาธารณะ โดยเน้นส่วนที่เป็นประโยชน์ในการดำรงเงินกองทุนให้สะท้อนความเสี่ยงได้ดียิ่งขึ้น แต่ยังคงคำนึงถึงบริบทไทยไม่ให้เกิดผลกระทบต่อภาคประชาชน และติดตามพัฒนาการของหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านตลาดของต่างประเทศที่อาจเปลี่ยนแปลงในอนาคตระหว่างที่หลักเกณฑ์ยังไม่มีผลบังคับใช้ เพื่อพิจารณาปรับหลักเกณฑ์ของไทยให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและเหมาะสมกับบริบทไทย รวมถึงพิจารณาแนวทางการปรับปรุงหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับตราสารทุนให้เหมาะสมกับบริบทของไทย

1.3.2 การประเมินผลสัมฤทธิ์ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 (ในส่วนที่อยู่ในอำนาจของกระทรวงการคลัง)⁴ ธปท. เปิดรับฟังความคิดเห็นเพื่อประกอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ประกาศของ

⁴ ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 ในส่วนที่อยู่ในอำนาจของกระทรวงการคลัง ครอบคลุมถึงกฎหมายลำดับรองทั้งหมดที่ออกโดยอาศัยอำนาจประกาศของปฏิวัติ ฉบับที่ 58 ในส่วนที่อยู่ภายใต้อำนาจและหน้าที่ของกระทรวงการคลังด้วย

คณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 (ในส่วนที่อยู่ในอำนาจของกระทรวงการคลัง) ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2567 ถึงวันที่ 31 กรกฎาคม 2567 โดย กนส. รับทราบผลการประเมิน สรุปได้ว่ากฎหมายเกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนดและมีความคุ้มค่าเมื่อคำนึงถึงประโยชน์ที่เกิดขึ้นต่อประชาชน สังคม และระบบเศรษฐกิจการเงินของประเทศโดยรวม อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อจำกัดบางประการซึ่งก่อให้เกิดต้นทุนต่อภาครัฐในการจัดสรรทรัพยากรและบุคลากรให้เพียงพอและเหมาะสมต่อการกำกับดูแลผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อรายย่อย สำหรับการดำเนินการต่อไป กระทรวงการคลัง และ ธปท. จะนำข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการเปิดรับฟังความคิดเห็นมาพิจารณาเพื่อพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพในการกำกับดูแลและบังคับใช้กฎหมายต่อไป โดยจะคำนึงถึงความสมดุลในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การเข้าถึงบริการทางการเงินในระบบ การคุ้มครองผู้ใช้บริการที่เป็นธรรม และมีมาตรฐาน และการดูแลความเสี่ยงและรักษาเสถียรภาพระบบเศรษฐกิจการเงินโดยรวมของประเทศ

1.4 การแก้ไขปัญหาสถาบันการเงินในภาวะวิกฤต

กนส. เห็นชอบการทบทวนกระบวนการให้ความช่วยเหลือด้านสภาพคล่องแก่สถาบันการเงินตามมาตรา 42 แห่งพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2485⁵ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (พ.ร.บ. ธปท.) เพื่อให้การดำเนินการมีประสิทธิภาพและทันการณ์ โดยมีรายละเอียด ดังนี้ 1) รายงาน กนส. เพื่อทราบปัญหาตั้งแต่ต้น ในกรณีที่ตัวชี้วัดใช้ติดตามความเสี่ยงในระบบสถาบันการเงิน (Early Warning Indicators) เตือนภัยล่วงหน้าและ ธปท. พิจารณาแล้วว่ามีแนวโน้มจะเกิดปัญหาจริง 2) ทบทวนกระบวนการพิจารณาแก้ไขปัญหาสถาบันการเงินกรณีมีความจำเป็นเร่งด่วน เพื่อให้มีความพร้อมในด้านองค์ประชุม กนส. และความเร็วของกระบวนการเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาสถาบันการเงินต่อคณะรัฐมนตรี (ครม.) 3) ทบทวนแนวทางการประเมินสภาพปัญหาและการประเมินผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและระบบการเงินโดยรวม (Systemic Impact) โดยแนวทางดังกล่าวเป็นเพียงกรอบการตัดสินใจเบื้องต้น ซึ่งยังจำเป็นต้องใช้ดุลยพินิจของกรรมการในการตัดสินใจ และ 4) ทบทวนแนวทางการให้ความช่วยเหลือสถาบันการเงินตามมาตรา 42 แห่ง พ.ร.บ. ธปท. เช่น กำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ให้สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยตลาด (Penalty Rate) และกำหนดเงื่อนไขประกอบการให้กู้ยืมเพื่อป้องกันไม่ให้สถาบันการเงินนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์

โดย กนส. ให้ ธปท. ศึกษาแนวทางการรับมือกับปัญหาสภาพคล่องของสถาบันการเงินเพิ่มเติม รวมถึงพิจารณามาตรการที่ไม่เป็นไปตามแนวทางปกติ (Unconventional Measures) เพื่อรองรับปัญหาสภาพคล่องของสถาบันการเงินที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างรุนแรงและรวดเร็วกว่าเดิมจากพัฒนาการของระบบการเงินที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งการมีธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ที่ลูกค้าสามารถทำการเองได้สะดวกขึ้น และการที่ข้อมูลข่าวสารแพร่กระจายได้เร็วและเป็นวงกว้างขึ้นจาก Social Media และช่องทางออนไลน์

⁵ มาตรา 42 ในกรณีที่สถาบันการเงินใดประสบปัญหาสภาพคล่องอันอาจมีผลกระทบกระเทือนอย่างร้ายแรงต่อเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจและระบบการเงินเป็นส่วนรวม และ ธปท. เห็นว่าการให้กู้ยืมเงินหรือการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สถาบันการเงินนั้น อาจช่วยรักษาเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจ และระบบการเงินได้ ธปท. โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการนโยบายสถาบันการเงิน และได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี จะให้กู้ยืมเงินหรือให้ความช่วยเหลือทางการเงินในลักษณะอื่นใดแก่สถาบันการเงินดังกล่าวก็ได้ ฯลฯ

2. การดำเนินงานด้านการพัฒนาระบบสถาบันการเงิน

กนส. ได้สนับสนุนการดำเนินงานของ ธปท. ในการสร้างนวัตกรรมด้วยเทคโนโลยีข้อมูล สนับสนุนให้เศรษฐกิจเปลี่ยนผ่านได้อย่างยั่งยืน และกำกับดูแลสถาบันการเงินให้มีความยืดหยุ่น รวมถึงสามารถรับมือกับความเสี่ยงรูปแบบใหม่ได้ทันทั่วทั้งที่ โดยเปิดกว้างให้ผู้ให้บริการกลุ่มต่าง ๆ สามารถเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินได้ด้วยต้นทุนที่เหมาะสมและเป็นธรรม โดยมีความคืบหน้าในการดำเนินงาน ดังนี้

2.1 สถาบันค้ำประกันเครดิตแห่งชาติ (National Credit Guarantee Agency: NaCGA)

1) หลักการและแนวทางการจัดตั้ง กนส. เห็นชอบหลักการและแนวทางที่ ธปท. ร่วมกับกระทรวงการคลังจัดตั้ง NaCGA โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับกลไกการค้ำประกันเครดิตของไทยให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นภายใต้พันธกิจที่กำหนด⁶ ซึ่งมีปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จ ได้แก่

(1) รูปแบบองค์กรและโครงสร้างการกำกับดูแลที่ดี เช่น เป็นหน่วยงานรัฐที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้ง ดำเนินธุรกิจในลักษณะเอกชนและมีความเป็นอิสระ โดยมีคณะกรรมการกำกับนโยบาย (Board of Policy) เพื่อกำหนดนโยบายในภาพกว้าง มีคณะกรรมการกำกับดูแลการดำเนินงาน (Board of Director) เพื่อดูแลการดำเนินงานของสถาบันให้เป็นไปตามนโยบาย และมีการกำหนดขอบเขตและแยกบทบาทของ Commercial Portfolio และ Public Service Account อย่างชัดเจน

(2) ศักยภาพในการดำเนินธุรกิจ เช่น การกำหนดค่าธรรมเนียมการค้ำประกันตามระดับความเสี่ยงของลูกค้าแต่ละราย (Risk-based Pricing) มีบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ มีบริการที่ครบวงจร

(3) การมีแหล่งเงินทุนที่มีเสถียรภาพ จากทั้งภาครัฐและเอกชน และสามารถดำเนินธุรกิจโดยไม่ได้มุ่งเน้นกำไรจนเกินไป นอกจากนี้ กรณีที่จำเป็นต้องกู้ยืมเงินเพื่อแก้ไขปัญหาของ NaCGA และรักษาเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจและระบบการเงิน กระทรวงการคลังสามารถค้ำประกันการกู้ยืมได้หลังจาก ครม. อนุมัติ

โดย กนส. ให้ ธปท.หารือกับองค์กรค้ำประกันที่ประสบความสำเร็จในต่างประเทศเพิ่มเติมเพื่อนำมาประกอบแนวทางดำเนินงานต่อไป

2) แนวทางการออกเกณฑ์กำกับดูแล กนส. เห็นชอบแนวทางการออกเกณฑ์กำกับดูแล NaCGA เพื่อให้เป็นไปตามหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and Balance) ซึ่ง ธปท. เสนอให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง มีอำนาจกำกับดูแล NaCGA โดย ธปท. มีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์กำกับดูแลความมั่นคงและความเสี่ยงสำคัญของ NaCGA และอาจหารือ กนส. เพื่อขอความเห็นเพิ่มเติมในภาพรวมเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้องกับสถาบันการเงิน ซึ่งจะสนับสนุนให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง NaCGA

⁶ พันธกิจหลัก ได้แก่ 1) เพิ่มโอกาสการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของ SMEs และสนับสนุน Strategic Directions ระยะยาวของประเทศ เช่น การปรับตัวสู่ความยั่งยืนของธุรกิจ และ 2) เป็นกลไกหรือเครื่องมือในยามวิกฤตของประเทศให้สามารถค้ำประกันเครดิตเพื่อช่วยเหลือธุรกิจขนาดใหญ่และ SMEs ที่ไม่สามารถหาแหล่งเงินทุนได้ สำหรับพันธกิจรอง คือ สนับสนุนพัฒนาการของระบบการเงิน เช่น โครงสร้างพื้นฐานข้อมูล เป็นต้น

2.2 ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา (Virtual Bank: VB)

1) ผลการพิจารณาคำขออนุญาตจัดตั้ง VB กนส. รับทราบและเห็นด้วยกับผลการพิจารณาคำขออนุญาตจัดตั้ง VB ที่ ธปท. นำเสนอ โดยเห็นว่า การพิจารณาเป็นไปอย่างครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศกระทรวงการคลัง และผู้ขออนุญาตที่ ธปท. เสนอสามารถให้บริการทางการเงินในรูปแบบใหม่หรือให้บริการทางการเงินที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของบริการทางการเงินผ่านช่องทางดิจิทัลผ่านการนำเสนอนวัตกรรมและบริการทางการเงินที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น มีรูปแบบการให้บริการที่เหมาะสมกับความต้องการที่หลากหลายของลูกค้าทั้ง SMEs และรายย่อย โดยเฉพาะกลุ่มที่ไม่ได้รับบริการทางการเงินอย่างเพียงพอและเหมาะสม (Underserved) และกลุ่มที่ยังเข้าไม่ถึงบริการทางการเงิน (Unserved) นอกจากนี้ การอนุญาตให้จัดตั้ง VB จำนวน 3 ราย เป็นจำนวนที่เหมาะสมสำหรับการช่วยกระตุ้นให้เกิดการแข่งขันในระบบสถาบันการเงิน เสริมสร้างประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวม โดยไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อเสถียรภาพระบบการเงินของประเทศ

ทั้งนี้ เมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2568 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังโดยคำแนะนำของ ธปท. ได้ให้ความเห็นชอบรายชื่อผู้ที่ได้รับการคัดเลือกให้จัดตั้ง VB จำนวนทั้งสิ้น 3 ราย โดยผู้ที่ได้รับความเห็นชอบดังกล่าวจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนด รวมถึงผ่านการประเมินความพร้อมจาก ธปท. ก่อนยื่นขอรับใบอนุญาตประกอบธุรกิจ VB เพื่อเปิดดำเนินการภายใน 1 ปีนับแต่วันที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังให้ความเห็นชอบ

2) หลักเกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุนสำหรับสถาบันการเงินที่ลงทุนใน VB กนส. เห็นชอบการปรับปรุงหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุนสำหรับสถาบันการเงินที่ถือหรือมีหุ้นโดยตรงหรือทางอ้อมใน VB เพื่อให้สามารถกำกับดูแลความเสี่ยงได้ครอบคลุม และเงินกองทุนในระบบสถาบันการเงินสามารถรองรับความเสี่ยงได้อย่างเหมาะสม ดังนี้ (1) กำหนดให้สถาบันการเงินที่ถือหรือมีหุ้นโดยตรงหรือทางอ้อมใน VB คำนวณเงินกองทุนสำหรับเงินลงทุนในตราสารทุนของ VB ด้วยวิธี Total Deduction โดยนำเงินลงทุนดังกล่าวมาหักออกจากเงินกองทุนของสถาบันการเงินทั้งจำนวนเมื่อพ้นระยะแรกของการประกอบธุรกิจ (Phasing) (2) กำหนดให้สถาบันการเงินหรือบริษัทแม่โฮลดิ้งของกลุ่มธุรกิจทางการเงิน (กลุ่มฯ) ถือหรือมีหุ้นโดยตรงหรือทางอ้อมใน VB โดยมีอำนาจควบคุมให้นางบการเงินของ VB นั้นมาจัดทำงบการเงินรวมของกลุ่มฯ ทุกกรณี

โดย กนส. ให้ ธปท. สื่อสารเจตนารมณ์และหลักเกณฑ์ที่ปรับปรุงดังกล่าวให้ผู้ขออนุญาตประกอบธุรกิจ VB โดยเฉพาะรายที่ได้รับความเห็นชอบให้ประกอบธุรกิจ VB ทราบล่วงหน้า เพื่อให้สถาบันการเงินหรือบริษัทแม่โฮลดิ้งของกลุ่มฯ ที่ลงทุนใน VB นั้น บริหารจัดการผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นได้ ทั้งนี้ ธปท. จะออกร่างหลักเกณฑ์การกำกับดูแลที่เกี่ยวข้องเพื่อรับฟังความคิดเห็นและออกประกาศ ธปท. ต่อไป

2.3 กลไกที่ลูกค้าสามารถใช้สิทธิส่งข้อมูลที่มีอยู่กับภาคสถาบันการเงิน ธปท. ได้เปิดรับฟังความเห็นจากสาธารณชนในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2568 เกี่ยวกับร่างหลักเกณฑ์การกำกับดูแลให้

มีกลไกที่ลูกค้าสามารถใช้สิทธิส่งข้อมูลที่มีอยู่กับภาคสถาบันการเงิน (ร่างหลักเกณฑ์ฯ) ที่กำหนดให้ผู้ให้บริการภายใต้การกำกับของ ธปท. จัดทำกลไกให้ลูกค้าใช้สิทธิส่งข้อมูลของตนที่มีอยู่กับผู้ให้บริการทางการเงินเพื่อให้ได้รับบริการทางการเงินที่ตอบโจทย์ได้ดีขึ้น โดยเฉพาะการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของรายย่อยและ SMEs รวมทั้งการบริหารจัดการทางการเงินที่เหมาะสมกับแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนโครงการ Your Data โดยสาธารณชนส่วนใหญ่เห็นด้วยในหลักการ และขอให้ ธปท. พิจารณาปรับในบางประเด็นเพื่อนำไปปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมมากขึ้น โดย ธปท. เสนอแนวทางการปรับปรุงร่างหลักเกณฑ์ฯ ต่อ กนส. 5 ประเด็นสำคัญ ดังนี้ 1) การทบทวน Threshold ความมีนัยสำคัญของผู้ส่งข้อมูล (Data Provider) จากเดิมที่ใช้ระดับความมีนัยสำคัญของข้อมูลรวม (รวมระหว่างข้อมูลของบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล) ให้แยกเป็นระดับความมีนัยสำคัญของการมีข้อมูลของลูกค้ารายย่อย และ SMEs 2) การปรับหลักการกำหนดค่าธรรมเนียมให้ครอบคลุมขึ้น อาทิ ควรพิจารณาถึงประโยชน์และต้นทุนของผู้ที่เกี่ยวข้องกลุ่มต่าง ๆ ให้สมดุล โดยต้องไม่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรายใดรายหนึ่งรับภาระมากเกินไป 3) การปรับถ้อยคำในเรื่องการคุ้มครองผู้บริโภคให้เป็นเชิงหลักการมากขึ้น เพื่อให้มีความยืดหยุ่นในทางปฏิบัติ 4) การปรับหลักเกณฑ์เรื่องการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้ชัดเจนขึ้น 5) การทบทวนกำหนดการในการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ เพื่อให้สอดคล้องกับการเตรียมการ โดยเสนอให้ทบทวนกรณีการทำกลไกรับส่งข้อมูลนิติบุคคลเนื่องจากกระบวนการมีความซับซ้อนและมีต้นทุนสูง โดย ธปท. จะประกาศกำหนดการที่ชัดเจนในเรื่องนี้ต่อไปหลังจากหารือผู้ที่เกี่ยวข้องแล้ว ส่วนกำหนดการรับส่งข้อมูลบุคคลธรรมดาขอเสนอให้คงตามเดิมเนื่องจากครอบคลุมการดำเนินการที่เกี่ยวข้อง และการกำหนดมาตรฐานกลางด้านเทคนิคแล้ว ทั้งนี้ ธปท. จะจัดทำประกาศฯ และมีแผนที่จะบังคับใช้ภายในไตรมาส 3 ปี 2568 โดยมีกำหนดการให้ผู้ให้บริการจัดทำกลไกให้ลูกค้าใช้สิทธิส่งข้อมูลชุดแรก ได้แก่ ข้อมูลเงินฝากบุคคลธรรมดา ภายในไตรมาส 4 ปี 2569

โดย กนส. เห็นชอบแนวทางการปรับปรุงร่างหลักเกณฑ์ฯ ดังกล่าว โดยมีข้อเสนอแนะสำคัญ ดังนี้ 1) ปรับหลักเกณฑ์ให้มีความยืดหยุ่นขึ้น เพื่อให้สามารถดำเนินการได้สะดวกและรวดเร็ว 2) ขยายขอบเขตของโครงการ Your Data ให้ครอบคลุมข้อมูลอื่นและ Use Case อื่นที่เป็นประโยชน์ด้วย

2.4 การผลักดันโครงการ White-label Smart Machine (WSM) กนส. รับทราบแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพให้ใบอนุญาตสำหรับบริการ WSM ภายใต้พระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 (พ.ร.บ. ระบบการชำระเงิน) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนการให้บริการเครื่อง ATM ของระบบธนาคารในระยะยาว โดย WSM จะเป็นตัวแทนของธนาคารพาณิชย์และ SFIs ให้บริการผ่านเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ภายใต้การกำกับดูแลที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ 1) หลักการกำกับดูแลผู้ให้บริการ WSM ครอบคลุม 5 ด้าน ได้แก่ ฐานะทางการเงิน ธรรมาภิบาล การบริหารความเสี่ยง การคุ้มครองผู้ใช้บริการ และประสิทธิภาพและการแข่งขัน และ 2) หลักการของการกำกับดูแลธนาคารพาณิชย์และ SFIs ในการให้บริการ WSM โดยธนาคารพาณิชย์และ SFIs ต้องดูแลให้ WSM สามารถให้บริการแก่ผู้ใช้บริการเสมือนดำเนินการด้วยตนเอง โดยยึดหลักการการบริหารความเสี่ยงและการดูแลลูกค้า

3. การดำเนินงานด้านการเป็นนายธนาคารของสถาบันการเงิน

ในช่วงครึ่งแรกของปี 2568 ไม่มีสถาบันการเงินขอกู้ยืมสภาพคล่องจาก ธปท. มีเพียงการขอกู้ยืมเพื่อทดสอบระบบจากสถาบันการเงิน 3 แห่ง ด้วยวิธีการขายสินทรัพย์หลักประกันชั้นหนึ่งโดยมีสัญญาว่าจะซื้อคืน ตามมาตรา 41(1) แห่ง พ.ร.บ. ธปท. วงเงินรวม 70 ล้านบาท ซึ่งสถาบันการเงินดังกล่าวสามารถส่งมอบสินทรัพย์หลักประกันและชำระคืนเงินกู้ยืมได้ตามกำหนด